

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
จังหวัดสุพรรณบุรี

DEVELOPMENT OF TOURISM ROUTES TO PAY RESPECT TO 9 TEMPLES IN MUEANG
SUPHANBURI DISTRICT, SUPHANBURI PROVINCE

พระมหาณรงค์ สร้อยเกษร

Phramaha Narong Soikesorn

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Pathumthani University

Email: cio.pravit@gmail.com

Received 2 February 2022; Revised 12 February 2023; Accepted 27 December 2023.



บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวทางพุทธศาสนา และองค์ประกอบการท่องเที่ยว (5A) พื้นที่วิจัย คือ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ คือ ประชาชนในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ การสังเกต และเครื่องมือการบันทึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. แหล่งท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด ได้แก่ 1) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ 2) วัดแค 3) วัดสารภี 4) วัดพระลอย 5) วัดหนองพุทธาราม 6) วัดพระนอน 7) วัดพิหารแดง 8) วัดสุขเกษม และ 9) วัดสว่างอารมณ์ ซึ่งเป็นสถานที่เคยรุ่งเรืองในอดีต มีศิลปกรรมไทยอันงามวิจิตร มีความเป็นธรรมชาติและวิถีชีวิตชาวบ้าน 2. เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด ได้ปรับปรุงเพื่อรองรับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเปิดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ มีกิจกรรม การล่องเรือ พายเรือ ชมทัศนียภาพของชุมชนตามแนวลำคลอง ชมการแสดงละครประวัติศาสตร์ ช้างคู่เมืองเก่า นั่งเกวียนเทียมวัวชมโบราณสถาน ศึกษาเชิงอนุรักษ์ ศิลปะวัฒนธรรมไทยทั้งด้านการแต่งกายสถาปัตยกรรมดั้งเดิม มีกิจกรรมตักบาตรพระทางน้ำ เป็นสถานที่สำหรับขายสินค้าของชุมชน มีการการอนุรักษ์ให้เป็นพื้นที่สีเขียว มีเรือพายที่พ่อค้าแม่ค้านำสินค้ามาขายและยังผูกพันกับวิถีชีวิตชาวบ้าน 3. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการท่องเที่ยวลักษณะของตลาดน้ำที่คงความดั้งเดิมมีความเป็นธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวตามเทศกาลประเพณีและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การท่องเที่ยวเชิงพุทธ เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การปลูกจิตใต้สำนึกในเชิงลึก

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว, ไหว้พระ 9 วัด

Abstract

This research article is a qualitative research study. Use the concept of participation Factors affecting Buddhist tourism and tourism components (5A). The research area is Mueang Suphan Buri District. Suphanburi Province The important information providers are the people

in Mueang Suphanburi District. Suphanburi Province, 20 photos per person. The research tool was a structured interview form. Focus group discussions, observation and recording tools Data were analyzed using content analysis and written descriptive narratives.

The research shows that: 1. Tourist attractions on the route to worship at 9 temples, including 1) Wat Phra Si Rattana Mahathat 2) Wat Khae 3) Wat Saraphi 4) Wat Phra Loi 5) Wat No Phutthangkru 6) Wat Phra Non 7) Wat Bihan Daeng 8) Wat Sukkasem and 9) Wat Sawang Arom which was a place that had prospered in the past. There is beautiful Thai art. There is nature and the way of life of the villagers. 2. The tour route for worshipping the 9 temples has been improved to serve as a tourist attraction open on Saturdays and Sundays. and public holidays, there are activities such as boating, boating, and viewing the scenery of communities along the canal, watch a historical drama performance, ride an elephant and see the old city, take a ride on an ox cart and see the ancient sites, study and conserve Thai art and culture in terms of dress and beautiful architecture. There is an activity to offer alms to monks on the water. It is a place to sell community products. It is preserved as a green area. There are rowing boats where merchants bring products to sell and are also connected to the way of life of the villagers. 3. Historical tourism is a type of tourism in the floating market that maintains its originality and nature. cultural tourism is tourism based on traditional festivals and important Buddhist days. Buddhist tourism is ecotourism, cultivating the subconscious mind in depth.

Keywords: Tourism Routes, Pay Respect To 9 Temples.

บทนำ

ในปัจจุบันวัดก็มีบทบาทที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ มักจะมีวัตถุประสงค์หรือมีสิ่งดึงดูดใจต่างๆ กันไปบ้างก็ต้องการเดินทางไปยังที่ใดที่หนึ่งเพื่อชื่นชมธรรมชาติความงามตาอากาศแต่สิ่งหนึ่งที่มีพลังดึงดูดให้ผู้คนจำนวนมากเดินทางดั้นด้นไปก็คือการเดินทางไปยังสถานที่สำคัญทางศาสนาของตนวัดนั้นดำรงตำแหน่งสถานที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวมาช้านานเป็นสิ่งดึงดูดใจที่มีอิทธิพลสูงและจะมีต่อไปไม่มีวันสิ้นสุดซึ่งบทบาทของวัดที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเช่น สภาพของวัดที่มีสถาปัตยกรรมอันโอชะพระพุทธรูปและสิ่งต่างๆ อันประกอบรวมกันเป็นวัดอยู่ในสภาพที่เหมาะสมวัดที่มีบริเวณสะอาดสะอ้านตัวอาคารสง่างามไม่อยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม พระสงฆ์ปฏิบัติตนสมควรแก่กิจของสงฆ์สำรวมและสามารถให้ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้ไปเยือน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่วัดให้และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้โดยปกติวิสัยวัดเป็นที่รวบรวมศิลปกรรม (Chayaporn, 1992) ซึ่งปัญหาของวัดในบทบาทที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจากการที่วัดได้เพิ่มพูนบทบาทมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ เช่น ปัญหาด้านกายภาพคือวัดบางวัดไม่มีการแบ่งเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสไว้อย่างชัดเจนทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในวัดอย่างไม่เหมาะสมเช่นสร้างสถานบริการแก่ผู้มาเยือนรุกหรือเข้าไปใกล้เขตเกินไปในเขตพุทธาวาสทำลายความสง่างามของสิ่งก่อสร้างอันมีคุณค่าในเขตพุทธาวาสบ้างก็สร้างสถานบริการบุกรุกเข้าไปในเขตสังฆาวาสซึ่งเป็นส่วนที่พำนักของพระภิกษุสงฆ์ก็ย่อมจะเป็นการรบกวนการปฏิบัติธรรมของสมณเพศการมีสิ่งปลูกสร้างภายในบริเวณวัดก็มักจะมีได้วางผังแม่บทเต็มรูปแบบไว้ก่อนจะสร้างขึ้นต่างกาลต่าง

สมัยตามกำลังศักราชหรือพุทธวาระที่ได้รับทำให้เกิดปัญหาการวางตำแหน่งอาคารย่อยหรือสิ่งก่อสร้างที่เกิดขึ้นภายหลังไปทำลายหรือบดบังความสง่างามของอาคารหลักคือพระวิหารพระอุโบสถและพระเจดีย์บ้างก็ไปทำลายคตินิยมดั้งเดิมเช่นเดิมเป็นพื้นที่เว้นว่างเป็นลานทรายตามคตินิยมเดิมเปรียบเสมือนห้วงมหาสมุทรมีพระเจดีย์เป็นเขาพระสุเมรุและมีอาคารสำคัญอื่นๆ เป็นทวีปทั้งห้าพร้อมทั้งใช้ประโยชน์ลานทรายนั่นเพื่อกิจประเพณีพื้นบ้านเช่นประเพณีก่อพระเจดีย์ทรายเป็นต้นก็เกิดสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือปฏิรูปดัดลานทรายโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์รวมทั้งปัญหาความไม่เหมาะสมของขนาดสัดส่วนอาคารต่างๆ เช่นสร้างกุฏิขนาดใหญ่ประชิดกับพระอุโบสถสร้างถึงเกือบน้ำสูงพอๆ กับพระเจดีย์และหอรบซึ่งทำสิ่งก่อสร้างใหม่ๆ ไปข่มความสง่างามและทำลายบรรยากาศนาคาเคารพศรัทธาในสิ่งก่อสร้างเดิมนอกจากนี้รูปแบบสถาปัตยกรรมและสีสันทาสีของสิ่งก่อสร้างใหม่ก็ไม่สอดคล้องกลมกลืนกับสิ่งก่อสร้างเดิมมักจะโดดเด่นขนาดใหญ่โตเกินประโยชน์ใช้สอยกับทั้งสีสันทอดฉูดฉาดให้ความรู้สึกขัดแย้งทำให้เป็นการทำลายคุณค่าทางศิลปะของโบราณวัตถุสถานของวัดที่มีอยู่เดิมโดยสิ้นเชิงปัญหาด้านภูมิทัศน์คือการจัดแต่งภูมิทัศน์ภายในบริเวณวัดมักไม่ค่อยได้รับความสนใจกันด้วยมองข้ามว่าเป็นปัญหาเล็กน้อยการปล่อยปละละเลยให้เกิดสิ่งก่อสร้างขึ้นใหม่ตามยถากรรมโดยไม่มีการวางแผนแม่บทรวมของวัดไว้ทำให้ภูมิทัศน์เสียไปอย่างน่าเสียดายมุมมองที่จะได้ชื่นชมถึงความสง่างามของวัดไม่มีการจัดสวนไม้ดอกไม้ประดับหรือปลูกไม้ยืนต้นเสริมร่มเงาก็กระทำไปตามความคิดส่วนบุคคลไม่ได้มองภาพรวมหรือหาหรือผู้รู้ในการคัดเลือกพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมก่อนทำให้เกิดปัญหามันต้นไม้ใหญ่รูปทรงขัดตาปลุกติดกับสิ่งก่อสร้างสำคัญบดบังมุมมองไปเช่นปลูกไม้ใบใหญ่หนาที่บดบังองค์เจดีย์แทนที่จะปลูกไม้ใบโปร่งซึ่งมองดูเหมาะสมกว่ารวมทั้งการละเลยดูแลรักษาไม้ดอกไม้ประดับการจัดทางเดินทำให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยนอกจากนี้การจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมภายในบริเวณวัดเช่นป้ายชื่อวัดป้ายชี้ทางโคมไฟถังขยะลานจอดรถและห้องสุขาหรือแม้กระทั่งการสร้างฌาปนสถานขึ้นในบริเวณวัดก็ควรคำนึงถึงรูปแบบให้เสริมแต่งภูมิทัศน์ของบริเวณวัดให้สวยงามยิ่งขึ้นไม่ใช่สร้างขึ้นมาแล้วกลับกลายเป็นสิ่งทำลายภูมิทัศน์ในส่วนรวมปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินข้างเคียงคือปัญหานี้มักจะเกิดขึ้นกับวัดซึ่งตั้งอยู่ในย่านชุมชนหรือในตัวเมืองเพราะจะเกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินข้างเคียงเป็นที่พักอาศัยและประกอบการค้าขายมีการปลูกสร้างอาคารพาณิชย์เป็นตึกแถวสูงๆ โอบล้อมบริเวณวัดทำให้สูญเสียทัศนียภาพที่ดีไปบางวัดก็ตัดที่ดินริมถนนให้เช่าสร้างเป็นอาคารพาณิชย์แล้วเหลือช่องทางเล็กๆ เปิดเข้าสู่ตัวบริเวณวัดเท่านั้นทำให้บรรยากาศที่สงบและร่มเย็นของศาสนสถานที่ต้องแก่การเคารพศรัทธาเสื่อมไปนอกจากนี้การประกอบกิจกรรมต่างๆ จากกิจการในชุมชนใกล้เคียงเช่นตลาดย่านการค้าก็จะเกิดปัญหาหาบเร่แผงลอยร้านขายของที่จอดรถสาธารณะตลอดจนมลภาวะจากความคับคั่งของการจราจรที่ปราศจากการควบคุมให้เป็นระเบียบเรียบร้อยรกร้างไปกระทบต่อพื้นที่วัดโดยตรงปัญหาในด้านสังคมและเศรษฐกิจของวัดคือในสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบันวัดได้เปลี่ยนแปลงบทบาทจากการให้บริการเฉพาะด้านศาสนาอย่างเดียววัดบางวัดจึงกลายเป็นศูนย์กลางของชุมชนอีกลักษณะหนึ่งมีผู้เข้าไปใช้บริการนอกเหนือจากการไปทำบุญฟังเทศน์เช่นนักเรียนนักศึกษาเข้าไปใช้เป็นสถานศึกษานักท่องเที่ยวเข้าไปใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทำให้เกิดบริการใหม่ๆ ขึ้นเช่นที่จอดรถของยวดยานที่พานักท่องเที่ยวมาร้านค้าขายอาหารเครื่องดื่มร้านสินค้าที่ระลึกศาลาที่นั่งพักและห้องสุขาตลอดจนบางครั้งก็มีการให้บริการด้านที่พักแรมแก่นักท่องเที่ยวในหน้าเทศกาลงานบุญต่างๆ เช่น งานสงกรานต์งานแห่เทียนพรรษาและงานลอยกระทงสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและเศรษฐกิจภายในวัดทำให้เกิดความพลุกพล่านของผู้คนขาดความเป็นสัดส่วนเกิดความจำเป็นในค่าใช้จ่ายทั้งการทะนุบำรุงซ่อมแซมวัดค่าน้ำค่าไฟฟ้าจ้างพนักงานดูแลรักษาความสะอาดหรือทำหน้าที่อื่นๆ ปกติวัดอาจจะได้รับเงินอุดหนุนจากกรมศาสนาจำนวนหนึ่งซึ่งน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับค่าบริการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นวัดจึงจำเป็นต้องจัดหาผลประโยชน์จากการขอรับบริจาคจัดทำ

วัดอุ้มคงให้เข้าเรียกค่าตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินของวัดเช่นการตั้งร้านอาหารเครื่องดื่มร้านขายของที่ระลึกค่าบริการห้องสุขาและค่าบริการที่จอดรถเป็นต้นการดำเนินการเหล่านี้หากไม่มีการจัดระเบียบในการดูแลให้เหมาะสมรัดกุมยิ่งผู้ควบคุมดูแลวัดอยู่ในสมณเพศก็ย่อมบริหารงานได้ไม่ทั่วถึงปล่อยให้เอกชนรับไปดำเนินการแทนก็มักเกิดการมุ่งเอาเฉพาะผลประโยชน์เป็นหลักทำให้เกิดสภาพที่ไม่เหมาะสมขึ้นในบริเวณศาสนสถานผลกระทบเหล่านี้จึงเป็นปัญหาต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจของวัดในที่สุด

จากปัญหาข้างต้นวัดใดที่มีลักษณะทางกายภาพเหมาะสมสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวจึงสมควรกำหนดหรือมีการวางแผนทางการพัฒนาและการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพให้เหมาะสมไว้เพื่อเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้แก่ปัญหาเรื่องการขาดการวางแผนและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในวัดปัญหาสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากชุมชนข้างเคียงวัดปัญหาการเสื่อมโทรมของโบราณสถานโบราณวัตถุภายในวัดและปัญหาในเรื่องที่กิจกรรมการท่องเที่ยวจะเข้ามามีบทบาทในวัด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่อง การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจะศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี เพื่อเป็นประโยชน์แก่ชุมชน สังคมและประเทศชาติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อกำหนดวัดและนำเสนอสาระสำคัญของวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อนำเสนอภูมิสถาปัตย์เส้นทางการท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร วารสาร หนังสือ ตำราทางวิชาการโดยมีตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

การท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางไปในที่ต่างๆ ที่ไม่ได้เป็นการถูกบังคับ เป็นการเดินทางที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อนมีความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกทั้งได้ความรู้ด้วยโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราวและต้องเดินทางกลับภูมิลำเนา บทบาทของวัดที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ มักจะมีวัตถุประสงค์หรือมีสิ่งที่ดึงดูดใจต่างๆ กันไปบ้างก็ต้องการเดินทางไปยังที่ใดที่หนึ่งเพื่อชื่นชมธรรมชาติความงามตากอากาศแต่สิ่งหนึ่งที่มีพลังดึงดูดให้ผู้คนจำนวนมากเดินทางต้นต้นไปก็คือการเดินทางไปยังสถานที่สำคัญทางศาสนาของตนวัดนั้นดำรงตำแหน่งสถานที่สำคัญ (Chayaporn, 1992) องค์ประกอบการท่องเที่ยว (5A) สิ่งดึงดูดใจจัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น ซึ่งสามารถแบ่งแยกเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา หาดทราย ชายหาด ภูเขา อุทยานแห่งชาติ เทศกาลต่างๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์และเป็นที่โด่งดัง และโดยทั่วไปสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่าหนึ่งอย่าง

อาทิ อุทยานประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า เช่น สถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ ความเป็นมา ประวัติศาสตร์ เป็นต้น (Dickman, 1996)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะที่อยู่ภายในตัวที่เป็นพลังทำให้ร่างกายการเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่มีเป้าหมายที่ได้เลือกไว้แล้วซึ่งมักจะเป็นเป้าหมายที่มีอยู่ในภาวะสิ่งแวดล้อม (Loudon and Bitta, 1988) แรงจูงใจในการท่องเที่ยวของคนเดินทางจากสาเหตุ 3 ประการ คือ 1. การท่องเที่ยวในวันหยุดพัก เช่น การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ การเดินทางไปเยี่ยมญาติ 2. การท่องเที่ยวด้านธุรกิจ เช่น การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เป็นต้น 3. การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น การศึกษา การรักษาสุขภาพ การเล่นกีฬา การศาสนา เป็นต้น (Holloway, 1988) องค์ประกอบที่สำคัญทางการท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 6 ประการ หรือ 6A's ดังนี้ 1. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ, แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้าง, สถาปัตยกรรมและการจัดกิจกรรมพิเศษ 2. การเข้าถึง (Accessibility) คือ ระบบการคมนาคม สถานีขนส่งผู้โดยสาร 3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ ที่พัก, การจัดเลี้ยงและการบริการ 4. โปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป (Available packages) คือ โปรแกรมการท่องเที่ยวที่ถูกเตรียมโดยคนกลางระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน 5. กิจกรรม (Activities) คือ กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ 6. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) ได้แก่ ธนาคาร โรงพยาบาล ไพร่ชนีย์ และโทรคมนาคม (Buhalis, 2000)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นที่วิจัย คือ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ คือ ประชาชนในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ การสังเกต และเครื่องมือการบันทึก ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี 2) แนวทางการสนทนากลุ่ม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญผู้ที่สามารถให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พฤศจิกายน 2562 -พฤศจิกายน 2563 นำข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี สรุปได้ดังนี้

1. สภาพและศักยภาพของ 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

1.1 สภาพทั่วไปของ 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี แหล่งท่องเที่ยวสถานที่เคยรุ่งเรืองในอดีต บางเป็นแหล่งประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีศิลปกรรมไทยอันงามวิจิตร บางเป็นตัวอาคารไม้เก่า อยู่ริมฝั่งแม่น้ำ เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม เป็นที่ตั้ง โบสถ์ วัด ดิถ แม่ น้ำ คู คลอง มีความเป็นธรรมชาติและวิถีชีวิตชาวบ้านซึ่งมีอาชีพทำสวนปลูกพืชชนิดต่างๆ ชาวบ้านจะพาย เรือนำผลผลิต พืชผักและผลไม้จากสวน บางแห่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเปิด

เสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ มีกิจกรรม การล่องเรือ พายเรือ ชมทัศนียภาพและสภาพชีวิตของชุมชนตามแนวลำคลอง ชมการแสดงละครประวัติศาสตร์ ช้างคูเมืองเก่า นั่งเกวียนเที่ยวชมโบราณสถาน ศึกษาเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งด้านการ แต่งกายสถาปัตยกรรมที่งดงาม มีกิจกรรมตักบาตรพระทางน้ำ เป็นสถานที่สำหรับขายสินค้าของชุมชน มีการการอนุรักษ์ให้เป็นพื้นที่สีเขียว มีเรือพายที่พ่อค้าแม่ค้านำสินค้ามาขายและยังผูกพันกับวิถีชีวิตชาวบ้าน

1.2 นโยบายปัจจัยและองค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี สำหรับศักยภาพของ 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปศักยภาพของ 9 วัด ได้ว่า สามารถในการรองรับการท่องเที่ยว 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจ (Economic Carrying Capacity) 2) ด้านความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ (Physical Carrying Capacity) 3) ด้านความสามารถในการรองรับด้านนิเวศวิทยา (Ecological Carrying Capacity) 4) ความสามารถในการรองรับทางความรู้สึก (Perceptual Carrying Capacity) มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจ (Economic Carrying Capacity) ตลาดน้ำสามารถรองรับประชาชนที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้ มีที่จอดรถไว้รองรับประชาชนบริการ มีบริการ จัดเตรียมสถานที่ ที่นั่งเล่น, สวนสาธารณะที่นั่งพักผ่อนสามารถรองรับประชาชน มีบุคลากรของวัดที่ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการมีอยู่เป็นประจำ มีหน่วยประชาสัมพันธ์ มีสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก ให้เช่า และสถานที่พื้นที่ OTOP จัดให้มีสถานที่จำหน่ายอาหารหรือน้ำดื่มรวมทั้งจัดพื้นที่ให้เอกชนเช่าสำหรับจำหน่ายอาหารหรือน้ำดื่ม เพื่อรองรับความต้องการของประชาชน

2) ด้านความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ (Physical Carrying Capacity) ขนาดของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอาคารสิ่งก่อสร้างมีความเพียงพอ การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามามีความสะดวก เวลาเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยวที่จะเดินไม่มากจนเกินไป จำนวนประชากรต่อพื้นที่ไม่หนาแน่นจนเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำ

3) ด้านความสามารถในการรองรับด้านนิเวศวิทยา (Ecological Carrying Capacity) มีการบริหารจัดการระบบนิเวศที่เหมาะสม เช่น จำนวนการเข้าออกของรถนักท่องเที่ยว จำนวนปริมาณขยะต่อวัน และอื่นๆ ตลาดน้ำต้องไม่มีปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงหรือมีวิธีการแก้ไข

4) ความสามารถในการรองรับทางความรู้สึก (Perceptual Carrying Capacity) ตลาดน้ำส่วนใหญ่ไม่มีข้อร้องเรียนจากนักท่องเที่ยว

การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งในทางแนวตั้งและแนวนอน โดยให้มีการประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและการจัดการร่วมกันในทุกระดับและสอดคล้องกับ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564) โดยมีแนวคิดหลักในการพัฒนาตามองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1) ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพชั้นนำของโลก ด้วยการยกระดับคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มุ่งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวโดยเน้นการเพิ่มค่าใช้จ่าย และวันพักต่อครั้งของการเดินทางของนักท่องเที่ยวและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

2) การเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยส่งเสริมคุณภาพการเติบโตของการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ระหว่างนักท่องเที่ยวตามถิ่นที่อยู่ระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวและระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปและนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะ ส่งเสริมคุณภาพการเติบโตระหว่างพื้นที่

ท่องเที่ยวโดยเน้น การกระจายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองท่องเที่ยวรองและพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมคุณภาพการเติบโตระหว่างช่วงเวลาและฤดูกาล โดยเน้นส่งเสริม การท่องเที่ยวในช่วงเดือนมิถุนายน-กันยายน รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ที่ประเทศไทยมีศักยภาพหรือรูปแบบที่ควรพัฒนา

3) การเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทย โดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีสำหรับประชาชนทุกระดับ

4) การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนสู่ประชาชนทุกภาคส่วนโดยมุ่งเน้นพัฒนาพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเพิ่มรายได้เป็นแหล่งเพิ่มรายได้ และกระจายรายได้แก่ประเทศ พัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และสร้างโอกาสเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติพัฒนาการท่องเที่ยว ในภูมิภาคและเขตพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะพื้นที่เมืองรองและชนบท และสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

5) การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสี่ยงต่อการเสื่อมโทรม การบริหารความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความยั่งยืนของวัฒนธรรม โดยการเชิดชูและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของไทย คุณค่าดั้งเดิม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ปัจจัยและองค์ประกอบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ปัจจัยและองค์ประกอบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) สิ่งที่สามารถดึงดูดหรือโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจ เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว อันได้แก่

1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา (Natural Attraction Factors) คือ ความงามตามธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปเที่ยวในพื้นที่นั้น เช่น หาดทรายที่สวยงาม สภาพป่าและชีวิตสัตว์ป่า

2) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสามารถดึงดูดใจให้มนุษย์ไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สิ่งก่อสร้างที่เป็นสถาปัตยกรรม ได้แก่ วัด วัง เมืองโบราณ วิถีชีวิตจากการกระทำของคน เช่น การท่องเที่ยวที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้นมารวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่คนเราสร้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นศิลปะการแสดง การจัดงานเทศกาลอาหาร งานเทศกาลผลไม้ เป็นต้น

2.2 สิ่งรองรับการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่

1) สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) คือ สิ่งต่างๆ ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อทำให้การเดินทางท่องเที่ยวด้วยความสะดวกสบาย ที่พักรับรอง การบริการ

2) การเข้าถึงได้ (Accessibility) การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้ต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างสะดวกสบาย ปัจจัยในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจหรือความต้องการที่จะได้รับการไปท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดียว แต่บางคนอาจจะต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พัก หรืออาหาร เป็นต้น

2.3 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจึงเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการท่องเที่ยว (Tourism Service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market of Tourist) แต่องค์ประกอบย่อยๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวจึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง ทั้งนี้ การท่องเที่ยวจึงเป็นปรากฏการณ์ของมนุษย์ที่สร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมในการเดินทางไปท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ย่อมมีจุดหมายของการเดินทางไปท่องเที่ยวที่ต่างกัน

2.4 รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

1) รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะของการเที่ยววัด มีความเป็นธรรมชาติ คงความดั้งเดิม และการเที่ยวชมบริเวณต่างๆ มีกิจกรรม ได้แก่ มีตลาดนัด ปิดทองไหว้พระ ลอดใต้โบสถ์ ไถ่ชีวิตโคกระบือ ชมธรรมชาติและทัศนียภาพ วิถีธรรมชาติวิถีชีวิต ชาวบ้านนำผลผลิต พืชผักผลไม้มาขาย นำสินค้าอาหารคาวหวานมา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ การละเล่น การแสดงพื้นบ้าน การแสดงที่หลากหลาย

2) รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยววัดที่เป็นลักษณะของการท่องเที่ยวตามเทศกาล ประเพณี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (เชิงวัฒนธรรม) มีกิจกรรม ได้แก่ ใส่บาตรยามเช้า มีการสืบสานประเพณีไทยโบราณ สืบทอดประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ชมศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อนุสรณ์สถาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ การแสดงศิลปวัฒนธรรมไทย

3) รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยววัดเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ (เชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ) มีกิจกรรม ได้แก่ สืบสานประเพณีโบราณ กิจกรรมย้อนอดีต ชมวิถีชีวิต การแสดงศิลปวัฒนธรรม และสินค้าชุมชน OTOP ช.ธรรมชาติ โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตลาดย้อนยุคแบบโบราณ แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติแบบไทยพื้นบ้านและศิลปะการแสดงต่างๆ

4) รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยววัดเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในเชิงลึก เช่น การปลูกจิตใต้สำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร (เชิงปฏิบัติโดยการปลูกต้นไม้) มีกิจกรรม ได้แก่ ชมศิลปะโบราณ สืบสานวัฒนธรรมไทย ลานวัฒนธรรม การแสดงสินค้าชุมชน OTOP และชมวิถีชีวิตทำสวนเกษตรผสมผสาน มีตลาดนัดสินค้าทางการเกษตร สินค้าที่ชาวบ้านนำผลผลิตทางการเกษตรหลากหลายชนิดมาจำหน่ายราคาย่อมเยา

3. วิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยววัดที่มีต่อการพัฒนาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในประเทศไทย

ผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวภายใน 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี พบว่า ทั้ง 9 วัดต่างมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในวัด มีห้องน้ำสำหรับคนธรรมดา และคนพิการ กว้างขวางพื้นที่ มีที่จอดรถ มีจุดบริการน้ำดื่ม ที่เพียงพอ รวมถึงมีร้านขายของภายในวัดมีจุดบริการนักท่องเที่ยวรวมถึงหน่วยประชาสัมพันธ์ของวัด มีเอกสาร-โบว์ชัวร์แจก มีการจัดสภาพแวดล้อม มีที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ สวนหย่อม ต้นไม้ร่มรื่น แม่น้ำ/แหล่งน้ำเป็นแหล่งพักผ่อนมีสิ่งอำนวยความสะดวกมีป้ายบอกข้อแนะนำ มีบุคลากรคอยอำนวยความสะดวก มีสถานที่สำหรับไหว้พระ มีความเป็นธรรมชาติ-เป็นระเบียบเรียบร้อย มีสื่อสำคัญ สภาพของสถานที่ ตลาดน้ำประกอบด้วย: เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ มีบรรยากาศร่มรื่นและร่วมสมัย ชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตชุมชน มีศูนย์จำหน่ายสินค้าผลิตผลทางการเกษตรมีประวัติศาสตร์และความเป็นมา มีสถานที่สำหรับไหว้พระขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ดังนั้น จากการศึกษาสภาพ ศักยภาพ นโยบาย ปัจจัย และองค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี สามารถนำมาวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ที่มีต่อการพัฒนาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในประเทศไทย 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การท่องเที่ยววัดเชิงประวัติศาสตร์ คือ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะของการเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ที่คงความดั้งเดิม มีความเป็นธรรมชาติ และการเที่ยวชมบริเวณวัด ชมศิลปะโบราณ สืบสานวัฒนธรรมไทย ลานวัฒนธรรม สืบสานวัฒนธรรมไทย ลานวัฒนธรรม รูปแบบที่ 2 การท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมประเพณี คือ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ที่เป็นลักษณะของการท่องเที่ยวตามเทศกาล ประเพณี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (เชิงวัฒนธรรม) มีกิจกรรมได้แก่ ตักบาตร ไหว้พระ สืบสานประเพณีโบราณ เป็นต้น รูปแบบที่ 3 การท่องเที่ยววัดเชิงพุทธ คือ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เชิงอนุรักษ์การปลูกจิตใต้สำนึกในเชิงลึก เช่น การปลูกจิตใต้สำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร (เชิงปฏิบัติโดยการปลูกต้นไม้) มีกิจกรรม ได้แก่ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ (เชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ) มีกิจกรรม ได้แก่ ทำสังฆทาน ปิดทองไหว้พระ การอนุรักษ์ลักษณะธรรมชาติ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีการอภิปรายผล ดังนี้

รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี: ที่มีต่อการพัฒนาวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ในประเทศไทย มี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การท่องเที่ยววัดเชิงประวัติศาสตร์ คือ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะของการเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เชิงประวัติศาสตร์ ความเป็นโบราณสถานโบราณวัตถุ ความเป็นอดีต ความยืนนาน สถานที่คงความดั้งเดิม มีเรื่องราวเล่าขาน มีเหตุการณ์บอกต่อความเป็นมา มีความเป็นธรรมชาติอันลึกซึ้ง และการเที่ยวชมบริเวณโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่สำคัญๆ ชมศิลปะโบราณ สืบสานวัฒนธรรมไทย ลานวัฒนธรรม รูปแบบที่ 2 การท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมประเพณี คือ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว 9 วัด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ที่เป็นลักษณะของการท่องเที่ยวตามเทศกาลประเพณีปฏิบัติพฤติกรรมความเชื่อต่างๆ มีกิจกรรมได้แก่ ตักบาตร ไหว้พระ สืบสานและสืบทอดประเพณีสงกรานต์ รูปแบบที่ 3 การท่องเที่ยววัดเชิงพุทธ คือ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยววันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การดูแลและฟื้นฟูสภาพจิตใจการปลูกจิตใต้สำนึกในเชิงลึกเป็นการอนุรักษ์ การรักษาและห่วงแหนธรรมชาติ รวมถึงการพัฒนาจิตใจผู้ที่ได้ท่องเที่ยวเช่น การไม่ทิ้งขยะ การปลูกต้นไม้ การอนุรักษ์ เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ตลาดน้ำต้องดำเนินการ 1) ต้องมีการควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงหรืองดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหวง่ายต่อการถูกรบกวน หรือพื้นตัวได้ยาก 2) ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรม ที่เหมาะสม และปรับให้เกิดความสมดุลกับ รูปแบบและกิจกรรมที่มีอยู่แต่เดิม 3) ต้องคำนึงถึงการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มากกว่าการมุ่งเน้นความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และการมีรายได้แต่เพียงอย่างเดียว 4) ต้องให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรในท้องถิ่น ในการจัดการทรัพยากร การบริการ การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมของชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา หรือการให้ประชาชน มีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในทุกระดับ 5) ให้องค์กรต่างๆ กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีการจัดสรรงบประมาณ

บุคลากร และกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสม 6) นำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้าสู่แผนพัฒนาระดับต่างๆ อย่างมีความสำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาภาค พร้อมทั้งให้มีการจัดสรรและกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึง และเพียงพอ 7) สนับสนุนการศึกษาวิจัยและประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน 8) มีการใช้กฎหมายในการควบคุมดูแลและรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำ ตักเตือน และการสร้างวินัยการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย 9) จัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือการจัดการ ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างถูกต้อง 10) จัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งในทางแนวตั้งและแนวนอน โดยให้มีการประสานงานด้านข้อมูล ข่าวสารและ การจัดการร่วมกันในทุกระดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเถลิงศักดิ์ ชัยชาญ เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลงานวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเข้าใจถึงลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็น นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่จากการท่องเที่ยวร่วมกันการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารมีผลกระทบการให้บริการ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอย่างมากที่สุดในด้านอาหารและงานฝีมือท้องถิ่น และลักษณะการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวดา พุพานิชย์ฤกษ์ เรื่อง นโยบายการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เกาะช้าง ผลงานวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสังคมและ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น จึงได้มีการเสนอกรอบนโยบาย 4 ด้าน เพื่อให้การท่องเที่ยวบนเกาะช้างเป็นไปในแนวทางของความยั่งยืน ได้แก่ กรอบนโยบายด้านการจัดการภาครัฐ กรอบนโยบายด้านเศรษฐกิจ กรอบนโยบายด้านสังคม และ วัฒนธรรม และกรอบนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปองค์ความรู้



ภาพประกอบที่ 1 การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

จากภาพประกอบที่ 1 แสดงองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางไหว้พระ 9 วัด ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เกิดรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในประเทศไทย 3 ทาง คือ 1) การท่องเที่ยววัดในเชิงประวัติศาสตร์เป็นลักษณะของการเที่ยวแบบคงความดั้งเดิม 2) การท่องเที่ยววัดในเชิงวัฒนธรรมประเพณี เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเทศกาลประเพณีนิยม 3) การท่องเที่ยววัดเชิงพุทธ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติการปลูกจิตใต้สำนึกในเชิงลึก ซึ่งนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองให้กับชุมชนและคนในท้องถิ่นร่วมถึงการทำนุบำรุง วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ พร้อมทั้งสร้างรายได้การท่องเที่ยวให้กับประเทศชาติต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
 - 1) นโยบายการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์
 - 2) การวางนโยบายความสามารถในการรองรับด้านต่างๆ เช่น ด้านนิเวศวิทยา เรื่องการกำจัดมลภาวะต่าง เช่น ขยะ เสียง เป็นต้น
 - 3) สร้างศาสนทายาทในการเป็นมัคคุเทศน์น้อยเพื่อให้เยาวชนคนรุ่นหลังมีอาชีพ มีรายได้ และไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานต่างจังหวัด
2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ
 - 1) ปลูกจิตสำนึกการเป็นเจ้าบ้านที่ดีและการแสดงเอกลักษณ์ของชุมชนให้กับบุคคลในพื้นที่
 - 2) ผู้นำควรรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนักท่องเที่ยว พนักงาน และผู้ค้า เพื่อปรับปรุงพัฒนาวัดให้ดียิ่งขึ้น
 - 3) ผู้นำควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้เกิดรายได้ให้มากที่สุด
3. ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป
 - 1) ควรมีการศึกษาความเห็นของประชาชนในพื้นที่หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนักท่องเที่ยวมาเป็นตัวแปร
 - 2) การวิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพในแต่ละวัด เพื่อพัฒนาและต่อยอด
 - 3) ควรมีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย เช่น Facebook, Line Application, Youtube, Page, Google Map เป็นต้น

References

- Buhalis, D. (2000). *Marketing the competitive destination in the future, Tourism Management*. Vol.21 No.1, pp. 97-116.
- Chayaporn Chuenrungraj. (1992, April-June). A new step in the tourism business. *Tourism brochure*. 11 (2), 24-33
- Dickman, S. (1996). *Tourism: An Introductory Text*. 2nd ed. New York : Hodder Education.
- Holloway, J Christopher and Plant, Ronald V. 1988. *Marketing for Tourism*. London : Pitman.

Loudon, David L. & Bitta, Albert J. Deller. (1988). *Consumer Behavior : Concepts and Applications*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.

Tourism Authority of Thailand. (2005). *Tourism management*. Bangkok: Tourism Authority of Thailand Office.

